

ISLAMSKO POIMANJE BRAČNE ZAJEDNICE (INTERVJU S DR. SC. AZIZOM EF. HASANOVIĆEM)

Valentin Lešić, zamjenik glavnog urednika, IV. FTS-a

Odmah na početku, možete li nam ukratko predstaviti islamsko poimanje braka, odnosno koja je njegova svrha i smisao te koje su obveze i prava supružnika? Koji je značaj predbračnoga života?

Poimanje islamskog braka najbolje je vidljivo iz same definicije u kojoj se islamski brak/akdun-nikah/definira kao ugovor o zajedničkom životu dvaju lica suprotnoga spola, muškarca i žene, koji se zaključuje u posebnoj formi na neodređeno vrijeme s jasnim ciljevima: potpunjenje prirodnih seksualnih potreba muškarca i žene, biološki ili generativni te moralno usavršavanje bračnih drugova. Stupanjem u bračnu zajednicu, bračni drugovi preuzimaju međusobna bračna prava i obveze kao i zajedničke dužnosti. Ne želimo nabrajati pojedinačne obveze i prava jer su sva usmjerena na čuvanje časti, dostojanstva,

obitelji, imetka, kućenjem i zajedničkim podizanjem i odgajanjem djece. Strogo se naglašava da prava i obveze moraju ići paralelno. Sve navedeno ima za cilj jačanje međusobnog povjerenja i ljubavi bračnih drugova. To je garancija za uspjeh braka. Islam preporuča da se budući bračni drugovi međusobno upoznaju kroz izmjenu ideja, pogleda na život kroz bračnu zajednicu, zasnivanje obitelji i druga životno važna pitanja od kojih ovisi uspjeh braka. Sve se svodi na riječ i pogled i punu apstinenciju, sve do samog čina vjenčanja od kada počinju teći prava i obveze.

Zahvaljujem na Vašem odgovoru. Možete li nam objasniti kako izgleda obred sklapanja braka prema šerijatskom zakonu? Koji su uvjeti nužni za sklapanje braka te možete li objasniti neke pojmove poput mehr, idžab, kabul?

U samoj definiciji vidjeli smo da postoji posebna forma kojoj prethodi utvrđivanje uvjeta za sklapanje braka a to su: srodstvo po krvi, tazbinstvu i mlijeku. Ako postoji neka od navedenih zapreka, nije moguće pristupiti sklapanju braka. Nakon utvrđivanja da nema zapreka, pristupa se uvjetima za sklapanje braka, a to su: sloboda zaručnika /*hurijjet*/, duševno zdravlje i razum /*'akll*/, bračna punoljetnost /*bulug*/, slobodna volja zaručnika /*ridaut-tarefejn*/ i međusobno nerodbinstvo /*kara-bet*/, ponuda i prihvaćanje bračne zajednice mora biti na istom mjestu /*ittihadul-medžlis*/, zaručnici moraju čuti i razumjeti jedno drugo, vjenčanje se mora obaviti uz prisustvo valjanih svjedoka, a nakon toga slijedi ponuda /*idžab*/ i prihvaćanje bračne zajednice /*kabull*/. Nakon toga slijedi izmjena darova, potpisivanje bračnog ugovora, proglašenje braka valjanim i molitveni zaziv kroz molitvu /*dovu*/ kojom se zaziva Božji blagoslov na novu bračnu zajednicu i sve što iz nje proizlazi u budućnosti. **Mehr** je arapska riječ, a označava instituciju materijalnih obveza muža prema

ženi u različitim oblicima. Jedan od najboljih mehanizama zaštite žene od arogancije i zlorabe muža. Ima tri vrste: onaj koji se daje na samom činu sklapanja braka /*muadždžel*/, mehr koji zahtjeva žena pri sklapanju braka /*muedždžel*/ i naknadno utvrđivanje mehra /*misll*/. **Idžab** je arapska riječ, u konkretnom slučaju znači ponuda bračne zajednice koji najčešće izriče mladoženja. Međutim, islamsko zakonodavstvo dozvoljava da to može učiniti i žena. Važno je da su nakane iskrene i da imaju jasan cilj, a to je sklapanje braka skladno definiciji i svim propisima. **Kabul** je arapska riječ, konkretno u slučaju braka označava prihvaćanje bračne zajednice ili ponude koja je izrečena.

Kako Kuran i šerijatsko pravo gledaju na pitanje mješovitih brakova, posebice s kršćanima?

Islam od svojih sljedbenika traži da za svog bračnog druga uzima vjernika/vjernicu u Jednoga Boga. O mješovitim brakovima vrlo jasno je precizirano kako slijedi. Musliman može oženiti vjernicu sljedbenicu Knjige, misli se na kršćanke i **židovke**. Muslimanka se ne može

udati osim za muslimana. Cilj je osigurati mehanizme pravilnog odgoja djece.

Možete li nam objasniti važnost i značenje obitelji kao zajednice u islamskom društvu

Jedna trećina Kur'ana, direktno ili indirektno, usmjerena je na obitelj. Obitelj predstavlja temelj na kome se gradi zajednica i društvo. Nukleus obitelji su zdravi bračni drugovi od kuda potječe sve što vodi ka zdravom i progresivnom društvu. Narušena ili izgubljena obiteljska vrijednost znači propalo i neučinkovito društvo.

Za kraj, možete li nam reći kako Islam percipira (religiozni) odgoj djece?

Temeljna misija svakog braka, obitelji i društva mora biti usmjerena na odgoj koji može jedino biti upotpunjen religijskim odgojem koji ima univerzalni okvir odgoja poželjnog i prihvatljivog za svako društvo u bilo kom vremenu ili mjestu. Zanemariti religijski odgoj znači moralno posrnuće roditelja, obitelji i zajednice.